

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 39, 2017

Nummer 39, 2017

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:3119](#) 12-12-2017

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:3117](#) 12-12-2017

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:3121](#) 12-12-2017

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:3124](#) 12-12-2017

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:3111](#) 12-12-2017

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:3114](#) 12-12-2017

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:3060](#) 05-12-2017

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:3067](#) 05-12-2017

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:3057](#) 05-12-2017

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:3066](#) 05-12-2017

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:3063](#) 05-12-2017

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:3065](#) 05-12-2017

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:3064](#) 05-12-2017

Annotatie

[Annotatie bij HR 14 november 2017, ECLI:NL:HR:2017:2855, SR 2017-0462.](#)

prof. mr. J.S. Nan

ANNOTATIE

**Annotatie bij HR 14 november 2017, ECLI:NL:HR:2017:2855,
SR 2017-0462.**

prof. mr. J.S. Nan

1. Het delict mishandeling is met dat enkele woord strafbaar gesteld in artikel 300 Sr. De betrekkelijk korte wetsgeschiedenis laat zien dat de wetgever eerder een ruimere omschrijving voorstond (zie voor de wetsgeschiedenis H.J. Smidt, *Geschiedenis van het Wetboek van Strafrecht*, 1891, dl. 2, p. 471-478). In het oorspronkelijke regeringsontwerp werd iemand namelijk als schuldig aan mishandeling geacht hij die – in modern Nederlands – door enige daad aan een ander opzettelijk lichamelijk leed toebrengt of opzettelijk diens gezondheid benadeelt. Ten aanzien van zware mishandeling moest het dan gaan om het door enige daad aan een ander opzettelijk zwaar lichamelijk letsel toebrengen. In geval van mishandeling hoefde het opzet van de dader alleen gericht te zijn op het toebrengen van enig leed aan lichaam of gezondheid, terwijl dat bij zware mishandeling dus moest zien op het toebrengen van zwaar lichamelijk letsel. Voorbedachte raad is ingevoerd als strafverzwarende omstandigheid in artikel 301 en 303 Sr.

2. De woorden ‘door enige daad’ werden als overbodig uit de delictsomschrijving geschrapt. En ten aanzien van het opzettelijk lichamelijk leed toebrengen vroeg de negentiende-eeuwse wetgever zich af of ‘lichamelijk leed’ niet een *contradictio in terminis* was, omdat het begrip leed alleen ten aanzien van ‘morele smart’ gebezigd wordt. Een ander bezwaar tegen voormelde delictsomschrijving was dat de strafwaardigheid van de daad niet altijd volgde uit het opzettelijk een ander leed toebrengen. De wetgever dacht bijvoorbeeld aan de werkzaamheden van een arts of de ouderlijke tucht, welk handelen niet als mishandeling kon worden gekwalificeerd. Het misdrijf mishandeling moest zo worden omschreven, dat dit soort gevallen er niet onder begrepen werden. Daarom kwam men uiteindelijk op het woord mishandeling, dat zonder nadere omschrijving volkomen geschikt werd geacht. Het begrip was daarmee voldoende bepaald en liet toch ruimte aan de rechter voor een redelijke toepassing.

3. Het is gelet op het voorgaande dan ook op zich niet verwonderlijk dat de Hoge Raad

mishandeling uiteindelijk heeft gedefinieerd als ‘het aan een ander toebrengen van lichamelijk letsel of pijn zonder dat daarvoor een rechtvaardigingsgrond bestaat’ (HR 5 juli 2011, ECLI:NL:HR:2011:BQ6690, *NJ* 2011/466, m.nt. N. Keijzer). Let op dat opzet als zodanig niet als bestanddeel in deze definitie voorkomt, terwijl het net als de wederrechtelijkheid toch wel degelijk ingeblikt zit in de delictsomschrijving ‘mishandeling’. Bij mishandeling is, zoals zo vaak, voorwaardelijk opzet voldoende: ten aanzien van voorwaardelijk opzet op het toebrengen van pijn, letsel of onlustgevoelens is het voldoende dat de verdachte bewust de aanmerkelijke kans heeft aanvaard dat dat gevolg zou intreden. Het zal moeten gaan om een kans die naar algemene ervaringsregels aanmerkelijk is te achten. Zie bijvoorbeeld HR 8 juli 2014, ECLI:NL:HR:2014:1609, SR 2014-0313. In die zaak oordeelde de Hoge Raad dat de enkele omstandigheid dat de verdachte zich van een 68-jarige vrouw, die hem had vastgepakt, had losgetrokken ten gevolge waarvan zij ten val was gekomen, nog onvoldoende was om te kunnen aannemen dat de verdachte bewust de aanmerkelijke kans had aanvaard dat zij daarvan pijn zou ondervinden. Het hof had daarbij nog naar voren gebracht dat de verdachte had aanvaard dat hij de betrokken dame zodanig uit balans zou brengen dat zij ten val zou komen. Het was door de val dat de dame in kwestie pijn had (aan haar knie). Voor de Hoge Raad schoot de motivering van de bewezenverklaring evenwel tekort.

4. Hoe anders liep het af met de verdachte in de onderhavige zaak! Ten laste van hem was bewezenverklaard dat hij een man opzettelijk had mishandeld door met kracht tegen het (boven)lichaam te duwen, waardoor het slachtoffer letsel had bekomen en pijn had ondervonden. Uit de bewijsmiddelen wordt duidelijk dat de verdachte het slachtoffer met zijn borstkas had geduwd. Het slachtoffer verloor daardoor zijn evenwicht en viel achterwaarts op zijn rug en achterhoofd. Aan die val hield hij spierpijn rond de nek en een brandende pijn (schaafwond) op zijn achterhoofd over. Het hof voorzag zijn bewezenverklaring niet van een nadere motivering.

5. Advocaat-generaal Harteveld concludeert tot vernietiging van het arrest van het hof (ECLI:NL:PHR:2017:1233). Hij geeft aan dat duwen, anders dan slaan of schoppen, – gelet op hetgeen de algemene ervaring leert – niet zonder meer pijn en/of letsel oplevert. En in het onderhavige geval is zelfs met het gegeven dat er kennelijk zeer krachtig geduwd is (het slachtoffer viel immers om), volgens hem nog niet voldoende vastgesteld om aan te nemen dat de verdachte de aanmerkelijke kans op het toebrengen van pijn en letsel bij de geduwde heeft aanvaard. De Hoge Raad volgt zijn advocaat-generaal echter niet. Hij neemt nu genoegen met de voormelde vaststellingen van het hof, zonder dat daaraan een nadere duiding is gegeven. De Hoge Raad meent dat ook voor zover de bewezenverklaring betrekking heeft op de omstandigheid dat de verdachte opzet, al dan niet in voorwaardelijke vorm, op het toebrengen van pijn en letsel heeft gehad, deze niet onbegrijpelijk of ontoereikend gemotiveerd is. Daarbij

neemt hij in het bijzonder in aanmerking dat uit de bewijsmiddelen blijkt dat de verdachte met zijn borstkast met kracht het slachtoffer een harde duw heeft gegeven tegen diens borstkas, waardoor deze op straat viel.

6. Naar mijn mening was een nadere motivering van het hof toch wel degelijk geboden. Het hof had moeten aangeven *hoe* de verdachte door met zijn borstkast tegen het slachtoffer te duwen, wist dat hij de aanmerkelijke kans in het leven had geroepen dat laatstgenoemde niet alleen zou vallen, maar daardoor ook letsel en/of pijn zou ondervinden en dat hij dat heeft aanvaard. Met advocaat-generaal Harteveld ben ik eens dat dit niet zonder meer uit de door het hof vastgestelde feiten en omstandigheden volgt. Het gaat dan niet om de causaliteit, want duidelijk is dat de pijn en het letsel is veroorzaakt door de duw en de daaropvolgende val van het slachtoffer. Maar in het algemeen is het niet zó voor de hand liggend dat het geven van een goede of ferme duw een val met pijn of letsel veroorzaakt (zie ook NLR, aant. 2 bij artikel 300 Sr). Waarom dat in het onderhavige geval wel zo was, heeft het hof (mij) niet duidelijk gemaakt. Dat had het hof in een nadere motivering moeten uitleggen, want het is natuurlijk wel mogelijk. Te denken valt bijvoorbeeld aan de situatie waarin een grote, stevige dader een klein, kwetsbaar slachtoffer omver duwt en pijn of letsel een reëel te verwachten gevolg is. Of aan het iemand duwen die vlak bij een (scherp) voorwerp of obstakel, aan de rand van een afgrond et cetera staat. Daarvan kan in casu evenwel allemaal niet blijken. Het hof had moeten motiveren waarom hier geen sprake was van vallen en opstaan.

RECHTSPRAAK

Falende klacht omtrent het voorwaardelijk opzet van de poging tot zware mishandeling.

Het middel klaagt ten aanzien van het onder 1 bewezenverklaarde feit onder meer dat uit de bewijsvoering niet kan worden afgeleid dat de verdachte de aanmerkelijke kans op het ontstaan van zwaar lichamelijk letsel heeft aanvaard.

Het hof heeft geoordeeld dat de verdachte een zeer risicovolle situatie in het leven heeft geroepen door, kort gezegd, met zijn auto een drietal op de fiets voor hem uit vluchtende jongens te achtervolgen op een smal fietspad dat geen mogelijkheid bood om uit te wijken. Voorts heeft het hof geoordeeld dat de mate van gevaarstelling van deze gedraging blijkt uit de omstandigheid dat de verdachte, nadat een van de jongens was gevallen, zijn auto niet tijdig tot stilstand wist te brengen en de fiets niet wist te ontwijken. Hieruit heeft het hof afgeleid dat de verdachte, door een combinatie van te hoge snelheid en te geringe afstand tot de voor hem fietsende jongens, de controle over de door hem welbewust ingezette achtervolging volledig kwijt was.

Op grond hiervan oordeelde het hof dat de verdachte een situatie in het leven heeft geroepen die de aanmerkelijke kans in zich droeg dat een van de jongens zou vallen en dat de verdachte die jongen zou aan- of overrijden met zwaar lichamelijk letsel tot gevolg.

Ten slotte heeft het hof geoordeeld dat de verdachte – door over enige afstand op de hiervoor beschreven wijze achter de jongens aan te blijven rijden en te verklaren dat hij voornemens was de jongens te blijven volgen tot een bepaald verderop gelegen punt – deze aanmerkelijke kans bewust heeft aanvaard.

Het op dit een en ander gebaseerde oordeel dat de verdachte met het voor een poging tot zware mishandeling vereiste opzet heeft gehandeld, geeft niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk.

Het middel faalt in zoverre.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 12-12-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:3114

Zaaknummer: 15/05377

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en V. van den Brink

Advocaten: J. Kuijper

Wetsartikelen: 302 Sr en 45 Sr

RECHTSPRAAK

Slagende klacht ten aanzien van het oordeel van het hof dat het beroep op de vrijstelling als bedoeld in artikel 5 Leerplichtwet 1969 ongegrond is.

Het middel komt op tegen het oordeel van het hof dat het door de verdachte gedane beroep op vrijstelling als bedoeld in artikel 5 aanhef en onder b Leerplichtwet 1969 ongegrond is.

Vooropgesteld moet worden dat indien een beroep is gedaan op de vrijstellingsgrond als bedoeld in artikel 5 aanhef en onder b Leerplichtwet 1969, de rechter dient te onderzoeken of het bezwaar de richting van het onderwijs betreft (vgl. HR 19 februari 1980, *NJ* 1980/190 en HR 30 oktober 2001, ECLI:NL:HR:2001:AB2946, *NJ* 2002/98). Blijkens de wetsgeschiedenis heeft de wetgever niet gewild dat de rechter het gewicht van zo'n bezwaar beoordeelt (vgl. HR 19 februari 1980, *NJ* 1980/190). Hierbij verdient opmerking dat onder overwegend bezwaar tegen de richting van het onderwijs als bedoeld in artikel 5 aanhef en onder b Leerplichtwet 1969 niet is begrepen bezwaar tegen de soort van het onderwijs, tegen de leerplicht als zodanig of tegen de wettelijke inrichting van het onderwijs (vgl. HR 3 oktober 2000, ECLI:NL:HR:2000:ZD1985, *NJ* 2000/703).

Bedenkingen tegen de richting van het onderwijs als bedoeld in artikel 5 aanhef en onder b Leerplichtwet 1969 kunnen ook hierin bestaan dat bedenkingen bestaan tegen het ontbreken van enige levensbeschouwelijke of godsdienstige richting van het onderwijs. Vorenbedoelde bedenkingen kunnen derhalve ook gericht zijn tegen de richting van het openbaar onderwijs (vgl. HR 17 april 2012, ECLI:NL:HR:2012:BV9201, *NJ* 2012/270).

Blijkens het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep is door of namens de verdachte onder meer aangevoerd dat haar zoon [betrokkene 1] wordt opgevoed in een liberaal joodse traditie, dat de joodse identiteit de hele dag aanwezig is, dat de joodse identiteit op openbare scholen niet of niet voldoende wordt ontwikkeld en soms zelfs wordt belemmerd en dat de levensbeschouwelijke neutraliteit van de openbare scholen strijdig is met de joodse opvoeding van het kind.

Gelet hierop en in aanmerking genomen dat, zoals onder 2.3 is overwogen, de bedenkingen

tegen de richting van het onderwijs als bedoeld in artikel 5 aanhef en onder b Leerplichtwet 1969 ook gericht kunnen zijn tegen de richting van het openbaar onderwijs, is het oordeel van het hof dat de bedenkingen van verdachte tegen de openbare scholen niet zijn aan te merken als (overwegende) bezwaren tegen de richting van het onderwijs, niet zonder meer begrijpelijk. In zoverre is het middel terecht voorgesteld.

Ten aanzien van de joodse basisschool Rosj Pina heeft het hof onder meer overwogen dat de verdachte heeft aangevoerd dat [betrokkene 1] zeer waarschijnlijk niet tot die school zal worden toegelaten en mede op die grond geoordeeld dat de bezwaren van de verdachte tegen die school van praktische en pedagogische aard zijn en derhalve niet kunnen leiden tot een vrijstelling.

Een vrijstelling als bedoeld in artikel 5 aanhef en onder b Leerplichtwet 1969 kan slechts bestaan ten aanzien van scholen onderscheidenlijk instellingen waarop de jongere geplaatst zou kunnen worden.

Uit de overwegingen van het hof, zoals onder 2.2.2 weergegeven, blijkt niet dat het hof heeft vastgesteld of [betrokkene 1] op de joodse basisschool Rosj Pina kan worden geplaatst. Gelet op artikel 5 aanhef en onder b Leerplichtwet 1969 en in aanmerking genomen hetgeen door of namens de verdachte ter terechtzitting in hoger beroep is aangevoerd, te weten dat de verdachte een brief van het rabbinaat heeft ontvangen waaruit blijkt dat zij en haar kinderen niet als joods worden erkend en dat daaruit op voorhand voortvloeit dat [betrokkene 1] niet op een van de twee joodse scholen – waaronder Rosj Pina – wordt toegelaten, is het oordeel van het hof niet begrijpelijk. Ook in zoverre is het middel terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 12-12-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:3111

Zaaknummer: 16/04064

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en V. van den Brink

Advocaten: S.J. van der Woude

Wetsartikelen: 5 Lpw

RECHTSPRAAK

Slagende klacht dat de benadeelde partij niet voor de terechtzitting van het hoger beroep is opgeroepen teneinde aldaar de vordering toe te lichten.

Het middel klaagt dat de benadeelde partij niet voor de terechtzitting van het hof is opgeroepen teneinde aldaar zijn vordering toe te lichten.

Ingevolge artikel 413 lid 2 Sv, dient aan de benadeelde partij schriftelijk te worden medegedeeld op welke dag de zaak ter terechtzitting in hoger beroep zal worden behandeld. De strekking van dit wettelijk voorschrift is dat de benadeelde partij in de gelegenheid wordt gesteld de behandeling van haar vordering in hoger beroep bij te wonen, teneinde aldaar haar belangen te kunnen behartigen, bijvoorbeeld door overeenkomstig hetgeen is bepaald in artikel lid 3 Sv, welke bepaling ingevolge artikel 415 Sv van overeenkomstige toepassing is in hoger beroep, haar vordering mondeling toe te lichten. De rechter dient te onderzoeken of aan eerstgenoemd voorschrift is voldaan. Indien zulks niet het geval is behoort hij – tenzij de benadeelde partij ter terechtzitting is verschenen – het onderzoek ter terechtzitting te schorsen, opdat genoemde mededeling alsnog aan de benadeelde partij kan worden gedaan (vgl. HR 14 oktober 1997, ECLI:NL:HR:1997:ZDo822, NJ 1998/156).

Blijkens het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep is de benadeelde partij aldaar niet verschenen. De stukken houden niets in waaruit kan volgen dat de mededeling als bedoeld in artikel 413 lid 2 Sv aan de benadeelde partij is gedaan. Gelet daarop en op hetgeen onder 3.2 is overwogen had het hof ervan blijk moeten geven te hebben onderzocht of die mededeling was gedaan. De bestreden uitspraak houdt daaromtrent echter niets in. Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de beslissing op de vordering van de benadeelde partij en de strafoplegging, de beslissing omtrent de schadevergoedingsmaatregel derhalve daaronder begrepen, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Leeuwarden, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 12-12-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:3121

Zaaknummer: 16/03319

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en A.L.J. van Strien

Advocaten: M. Wezepoel

Wetsartikelen: 413 Sv

RECHTSPRAAK

Slagende klacht ten aanzien van de doorhaling van een stempelvonnis ex artikel 378a Sv indien ex artikel 378 Sv het mondeling vonnis in het proces-verbaal ter terechtzitting is aangetekend.

Het middel klaagt dat het hof door op de voet van artikel 423 lid 4 Sv de straf te bepalen ter zake van het in de zaak met parketnummer 10-140012-14 onder 1 ten laste gelegde feit, heeft miskend dat de verdachte in eerste aanleg van dat feit was vrijgesproken.

Het oordeel van het hof komt hierop neer dat gelet op de onder 2 sub (iv) weergegeven aantekening van het mondeling vonnis als bedoeld in artikel 378a lid 1 Sv – een zogeheten stempelvonnis – de verdachte in eerste aanleg is veroordeeld voor onder meer feit 1 in de zaak met parketnummer 10-140012-14 en dat, nu dit feit gelet op de uit de appèlakte blijkende beperking niet aan het oordeel van het hof was onderworpen, op de voet van artikel 423 lid 4 Sv de straf voor dat feit diende te worden vastgesteld. Aldus heeft het hof miskend dat genoemd stempelvonnis op grond van artikel 378a lid 5 Sv is vervallen ten gevolge van het aantekenen van het mondeling vonnis in het proces-verbaal van de terechtzitting en dat het onder 2 sub (vi) vermelde vonnis van de kinderrechter inhoudt dat de verdachte is vrijgesproken van het in de zaak met parketnummer 10-140012-14 ten laste gelegde. Bijgevolg heeft het hof ten onrechte beraadslaagd en beslist over het in de zaak met parketnummer 10-140012-14 onder 1 ten laste gelegde en de verdachte te dier zake schuldig verklaard zonder oplegging van straf.

Het middel is terecht voorgesteld.

Op de verdachte is het strafrecht voor jeugdigen toegepast. De Hoge Raad doet uitspraak nadat meer dan zestien maanden zijn verstreken na het instellen van het cassatieberoep. Dat brengt mee dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden. Gelet op de aan de verdachte opgelegde werkstraf van 90 uren, subsidiair 45 dagen jeugddetentie, waarvan 60 uren, subsidiair 30 dagen jeugddetentie, voorwaardelijk met een proeftijd van 2 jaren, is er geen aanleiding om aan het oordeel dat de redelijke termijn is overschreden enig rechtsgevolg te verbinden en zal de Hoge Raad met dat oordeel volstaan.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake van het in de zaak met parketnummer 10-140012-14 onder 1 ten laste gelegde feit, stelt vast dat de verdachte door de kinderrechter in de Rechtbank Rotterdam bij vonnis van 9 september 2014 is vrijgesproken van voormeld feit en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 12-12-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:3119

Zaaknummer: 15/05962

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: J.Y. Taekema

Wetsartikelen: 378 Sv, 378a Sv en 423 Sv

RECHTSPRAAK

Slagende klacht ten aanzien van de niet nietig verklaarde dagvaarding, die vervolgens door de Hoge Raad zelf nietig wordt verklaard.

Het middel klaagt dat het hof de inleidende dagvaarding ten onrechte niet nietig heeft verklaard.

Ingevolge artikel 348 en 350 Sv, die krachtens artikel 415 Sv ook in hoger beroep van toepassing zijn, dient de rechter te beraadslagen op de grondslag van de tenlastelegging. De tenlastelegging strekt er daarbij toe voor de procesdeelnemers – zowel voor het Openbaar Ministerie en de rechter als voor de verdachte en eventueel de benadeelde partij – de inzet van het geding en de te volgen beslissingsstructuur met de vereiste duidelijkheid vast te leggen (vgl. HR 27 juni 1995, ECLI:NL:HR:1995:ZDoo95, NJ 1996/126 en ECLI:NL:HR:1995:ZDoo96, NJ 1996/127). Met het oog daarop dient ingevolge artikel 261 Sv de dagvaarding een opgave te behelzen van het feit dat ten laste wordt gelegd, met vermelding omstreeks welke tijd en waar ter plaatse alsmede de omstandigheden waaronder het zou zijn begaan.

In HR 20 december 2011, ECLI:NL:HR:2011:BS1739, NJ 2012/147 en HR 24 juni 2014, ECLI:NL:HR:2014:1497, NJ 2014/339 zijn enkele uitgangspunten geformuleerd met het oog op de strafrechtelijke beoordeling van het op grote(re) schaal voorhanden hebben van kinderporno. Die uitgangspunten komen hierop neer dat de steller van de tenlastelegging zich bij voorkeur zou moeten beperken tot het beschrijven van een selectie van een gering aantal (representatieve) afbeeldingen – zo mogelijk ten hoogste vijf – zonder in de tenlastelegging zelf op te nemen enige aanduiding van of verwijzing naar een wellicht grotere hoeveelheid waarvan die afbeeldingen deel uitmaken. In geval van bewezenverklaring van het handelen van de verdachte met betrekking tot één of meer van die in de tenlastelegging omschreven afbeeldingen kan vervolgens bij de straftoemeting rekening worden gehouden met het grootschalige karakter van het delict, bijvoorbeeld op grond van de erkenning door de verdachte van het grootschalige karakter, hetgeen betekent dat de concrete afbeeldingen of de exacte hoeveelheid kinderporno niet behoeven te worden besproken, of op grond van de

uitkomst van een in het voorbereidend onderzoek uitgevoerde steekproef uit het aangetroffen materiaal, mits de verdachte in de gelegenheid is gesteld de bij de steekproef gehanteerde methode aan de orde te stellen.

De onderhavige tenlastelegging heeft, in afwijking van de onder 2.5 aanbevolen werkwijze, betrekking op onder meer 1500 afbeeldingen, dus op grootschalige kinderporno, die – zonder nadere verduidelijking of herleidbaarheid tot die 1500 afbeeldingen – in zes nader omschreven categorieën is onderverdeeld. De steller van de tenlastelegging heeft zich dus niet beperkt tot – een beschrijving van – een beperkte selectie van (representatieve) afbeeldingen. Uit de eisen die artikel 261 Sv in gevallen als de onderhavige stelt aan de dagvaarding, vloeit voort dat de tenlastelegging met het oog op de in 2.4 genoemde duidelijkheid voor in het bijzonder de verdachte en de rechter ten aanzien van elk van die afbeeldingen, hetzij een voldoende concrete beschrijving dient te bevatten, hetzij de vindplaats van die beschrijving in het dossier dient te vermelden. De onderhavige tenlastelegging voldoet niet aan die eisen. Het oordeel van het hof dat de dagvaarding voldoet aan de eisen die de wet stelt, getuigt van een onjuiste rechtsopvatting (vgl. HR 17 november 2015, ECLI:NL:HR:2015:3322, *NJ* 2017/217).

Het middel is terecht voorgesteld. De Hoge Raad zal zelf de zaak afdoen.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, behoudens voor zover daarbij het vonnis van de Rechtbank Dordrecht van 1 mei 2012 is vernietigd en verklaart de inleidende dagvaarding nietig.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 12-12-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:3124

Zaaknummer: 15/05158

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en A.L.J. van Strien

Advocaten: prof. mr. J.S. Nan

Wetsartikelen: 261 Sv

RECHTSPRAAK

Slagende klacht omtrent noodweer.

Het middel klaagt over de verwerping door het hof van het beroep op noodweer.

Bij de beoordeling van het middel moet het volgende worden vooropgesteld.

Voor noodweer is vereist dat de verdediging is gericht tegen een 'ogenblikkelijke, wederrechtelijke aanranding'.

Van een 'ogenblikkelijke' aanranding is ook sprake bij een onmiddellijk dreigend gevaar voor een aanranding. Enkele vrees voor zo'n aanranding is daartoe echter niet voldoende. De gestelde aanranding moet in redelijkheid beschouwd zodanig bedreigend zijn voor de verdachte dat deze kan worden aangemerkt als een ogenblikkelijke aanranding in de zin van artikel 41 Sr.

Er is geen 'wederrechtelijke' aanranding wanneer bijvoorbeeld de politie rechtmatig dwangmiddelen toepast of wanneer de verdachte zich op zijn beurt verdedigt tegen iemand die zelf in noodweer handelt als reactie op een daarvoor gepleegde aanranding. Wanneer de aanranding is geëindigd, is een beroep op noodweer niet (meer) mogelijk.

Gedragingen van de verdachte die aan de wederrechtelijke aanranding door het latere slachtoffer zijn voorafgegaan, kunnen in de weg staan aan het slagen van een beroep op noodweer of noodweerexcès, maar slechts onder bijzondere omstandigheden. Van zulke bijzondere omstandigheden kan bijvoorbeeld sprake zijn indien de verdachte de aanval heeft uitgelokt door provocatie van het latere slachtoffer en hij aldus uit was op een confrontatie, of wanneer hij willens en wetens de confrontatie met het slachtoffer heeft gezocht en een gewelddadige reactie van het slachtoffer heeft uitgelokt. De enkele omstandigheid dat een verdachte zich willens en wetens in een situatie heeft begeven waarin een agressieve reactie van het latere slachtoffer te verwachten viel of dat een verdachte zich in verband met een mogelijke aanval van het slachtoffer als voorzorgsmaatregel van een illegaal vuurwapen had voorzien, is daartoe evenwel onvoldoende (vgl. HR 22 maart 2016, ECLI:NL:HR:2016:456, *NJ* 2016/316).

Gelet op hetgeen onder 2.4 is vooropgesteld, heeft het hof zijn oordeel niet toereikend gemotiveerd. Het hof heeft immers in het midden gelaten of sprake was van een onmiddellijk dreigend gevaar voor een aanranding, terwijl ook niet zonder meer begrijpelijk is dat door het gewapend met een plank op zoek gaan naar de dader van de vernieling van een autoruit sprake is van bijzondere omstandigheden die in de weg staan aan het slagen van een beroep op noodweer.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Leeuwarden, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 12-12-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:3117

Zaaknummer: 16/02284

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en M.T. Boerlage

Advocaten: R.P. van der Graaf

Wetsartikelen: 41 Sr

RECHTSPRAAK

Hoge Raad wijst de aanvraag tot herziening af.

Als grondslag voor een herziening kan, voor zover hier van belang, krachtens artikel 457 lid 1 aanhef en onder c Sv slechts dienen een door bescheiden gestaafd gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de rechter niet bekend was en dat het ernstige vermoeden wekt dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid hetzij tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, hetzij tot een ontslag van alle rechtsvervolging, hetzij tot de niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie, hetzij tot de toepassing van een minder zware strafbepaling.

Van het in de aanvraag aangevoerde kan niet worden gezegd dat de rechter die de veroordeling heeft uitgesproken, daarmee niet bekend was. Immers, blijkens de uitspraak waarvan herziening is gevraagd, heeft het hof de ter terechtzitting in hoger beroep door [betrokkene 3] als getuige afgelegde verklaring van dezelfde strekking, te weten dat zijn eerdere verklaringen bij de politie over de betrokkenheid van de aanvrager bij het ten laste gelegde onjuist zijn en dat de aanvrager hier niets mee te maken had, als ongeloofwaardig terzijde gesteld.

Uit hetgeen hiervoor is overwogen vloeit voort dat de aanvraag kennelijk ongegrond is, zodat als volgt moet worden beslist.

De Hoge Raad wijst de aanvraag tot herziening af.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-12-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:3064

Zaaknummer: 17/04344

Rechters: J. de Hullu, A.J.A. van Dorst en E.S.G.N.A.I. van de Griend

Wetsartikelen: 457 Sv

RECHTSPRAAK

Falende klacht omtrent de redelijke termijn van artikel 6 EVRM.

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM niet is overschreden.

Bij de beoordeling van het middel dient het volgende te worden vooropgesteld. Het oordeel van de feitenrechter inzake de redelijke termijn kan in cassatie slechts in beperkte mate worden getoetst, in die zin dat de Hoge Raad alleen kan onderzoeken of het oordeel niet blijkt geeft van een onjuiste rechtsopvatting en niet onbegrijpelijk is in het licht van alle omstandigheden van het geval. Van onbegrijpelijkheid zal overigens niet licht sprake zijn, omdat een dergelijk oordeel sterk verweven pleegt te zijn met waarderingen van feitelijke aard die zich onttrekken aan een beoordeling door de cassatierechter (vgl. HR 17 juni 2008, ECLI:NL:HR:2008:BD2578, *NJ* 2008/358, r.o. 3.7).

Het oordeel van het hof dat de redelijke termijn in hoger beroep niet is overschreden geeft, in het licht van hetgeen hiervoor is vooropgesteld, niet blijkt van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk, in aanmerking genomen dat het hof in zijn overwegingen de feiten en omstandigheden heeft vastgesteld op grond waarvan het de, niet nader toegelichte, stelling van de verdediging dat sprake is van 'een langdurige inactiviteit die niet aan cliënt dan wel zijn verdediging te wijten is' heeft verworpen. De enkele omstandigheid dat, zoals voor het eerst in cassatie wordt aangevoerd, niet blijkt dat het Openbaar Ministerie in de periode van 12 maart 2013 tot en met 12 maart 2014 heeft getracht de mededeling uitspraak aan de betrokkene te betekenen, maakt dat niet anders.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-12-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:3067

Zaaknummer: 15/05925

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en A.L.J. van Strien

Advocaten: J.L. Baar

Wetsartikelen: 6 EVRM

RECHTSPRAAK

Slagende klacht ten aanzien van de afwijzing van het verzoek tot het horen van een CIE-informant als getuige.

Het middel behelst onder meer de klacht dat het hof het verzoek om een CIE-informant als getuige te horen bij tussenarrest van 9 april 2015 niet begrijpelijk gemotiveerd heeft afgewezen.

Het in de appèlschriftuur gedane verzoek van de verdediging strekt ertoe de CIE-informant als getuige te horen, op de grond dat het er alle schijn van heeft dat de informant ooggetuige is geweest van het geweldsincident en de door hem gegeven informatie potentieel ontlastend is voor de verdachte. Het hof heeft het verzoek bij tussenarrest van 9 april 2015 afgewezen op de grond dat er onvoldoende aanwijzingen zijn dat de informant informatie heeft over de betrokkenheid van de verdachte en er in het dossier reeds vele uiteenlopende verklaringen van personen zijn opgenomen, zodat het hof niet ziet wat een nieuwe verklaring zou kunnen toevoegen. Mede in aanmerking genomen de inhoud van de van de informant ingekomen informatie – erop neerkomend dat een ander dan de verdachte zich aan zware mishandeling heeft schuldig gemaakt – en voorts hetgeen door de verdediging aan dat verzoek ten grondslag is gelegd, is dat oordeel niet begrijpelijk.

Het middel slaagt in zoverre.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak – voor zover aan zijn oordeel onderworpen – en wijst de zaak terug de zaak naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-12-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:3060

Zaaknummer: 16/03130

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en V. van den Brink

Advocaten: B.P. de Boer

Wetsartikelen: 263 Sv en 415 Sv

RECHTSPRAAK

Was er bij binnentreding sprake van een redelijk vermoeden van schuld als bedoeld in artikel 9 Opiumwet?

Het middel klaagt onder meer over het oordeel van het hof dat er geen sprake was van een redelijk vermoeden van overtreding van de Opiumwet in de woning waarin de politie is binnengetreten.

Het oordeel van het hof dat ten tijde van het betreden van de woning onvoldoende verdenking ter zake van overtreding van de Opiumwet bestond, is in het licht van de inhoud van de gedane, zogenoemde MMA-melding en het resultaat van het door de politie ter verificatie van die melding verrichte onderzoek – het waarnemen van het gezoem van vermoedelijk een ventilator rondom de woning – niet zonder meer begrijpelijk.

De door het hof in zijn overwegingen betrokken omstandigheid dat in het proces-verbaal van bevindingen met betrekking tot het door de politie ter verificatie van de MMA-melding verrichte onderzoek – afgezien van de waarneming van het gezoem van vermoedelijk een ventilator – niets is gerelateerd omtrent (de resultaten van) het onderzoek naar een aantal in de MMA-melding vermelde gegevens, maakt dat niet anders.

Het middel slaagt in zoverre.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-12-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:3057

Zaaknummer: 16/03784

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en J.C.A.M. Claassens

Wetsartikelen: 9 Opiumwet

RECHTSPRAAK

Disproportioneel beslag ex artikel 94a Sv?

Advocaat-generaal G. Knigge heeft geconcludeerd tot verwerping van het beroep.

Het middel komt op tegen de gegrondverklaring van het beklag tegen het op de voet van artikel 94a Sv onder [klaagster 2] gelegde beslag op zeven paarden en een geldbedrag van € 68.144,29. Het klaagt in het bijzonder over het oordeel van de rechtbank dat dit beslag disproportioneel is.

De maatstaf die door de rechter dient te worden toegepast bij de beoordeling of het belang van strafvordering zich verzet tegen handhaving van de op de voet van artikel 94a Sv gelegde beslagen, vergt niet een (ambtshalve) onderzoek met betrekking tot de vraag of voortzetting (onder voorwaarden) van het beslag in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit. De omstandigheden van het geval kunnen meebrengen dat, in verband met hetgeen door of namens de klager is aangevoerd, de rechter in de motivering van zijn beslissing ervan blijk dient te geven een dergelijk onderzoek te hebben verricht (vgl. HR 29 september 2015, ECLI:NL:HR:2015:2881).

De rechtbank heeft geoordeeld dat de voortzetting van het conservatoire beslag op de zeven paarden en de banktegoeden niet in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit, aangezien 'het in beslag houden van (...) [de] onroerende zaken meer dan voldoende waarborg biedt voor de eventuele verplichting van klagers tot betaling van een geldbedrag ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel' en 'dat het voortzetten van het conservatoir beslag, voor zover het betreft het geldbedrag (...) en de paarden (...) disproportioneel is'.

Gelet op de door de rechtbank aan de hand van de door haar daaraan ten grondslag gelegde feiten en omstandigheden gemaakte afweging van enerzijds het belang van strafvordering en anderzijds de belangen van de klagers, is dat oordeel in het licht van hetgeen namens de klagers en door de officier van justitie over en weer is aangevoerd, niet onbegrijpelijk, waarbij de rechtbank de totale waarde van de in beslag genomen voorwerpen als aanzienlijk hoger heeft aangemerkt en kunnen aanmerken dan het op de voet van artikel 94c onder b Sv als

maximum bepaalde bedrag en zij kennelijk mede in haar afweging heeft betrokken en kunnen betrekken hetgeen de klagers hebben aangevoerd omtrent de schadelijke gevolgen voor de bedrijfsvoering van het voortduren van het beslag op de paarden.

Het middel faalt.

Het middel klaagt over de motivering van de gegrondverklaring van het klaagschrift voor zover het klaagschrift strekt tot opheffing van het klassieke beslag en teruggave van de onroerende zaken en het banktegoed. Het klaagt in het bijzonder dat het oordeel dat het belang van strafvordering zich daartegen niet verzet omdat het hoogst onwaarschijnlijk is dat de strafrechter, later oordelend, deze zaken verbeurd zal verklaren, niet begrijpelijk is dan wel ontoereikend is gemotiveerd.

Bij de beoordeling van een klaagschrift van de beslagene gericht tegen een op de voet van artikel 94 Sv gelegd beslag dient de rechter a. te beoordelen of het belang van strafvordering het voortduren van het beslag vordert, en zo neen, b. de teruggave van het in beslag genomen voorwerp te gelasten aan de beslagenen, tenzij een ander redelijkerwijs als rechthebbende ten aanzien van dat voorwerp moet worden beschouwd. Het belang van strafvordering verzet zich tegen teruggave indien het veiligstellen van de belangen waarvoor artikel 94 Sv de inbeslagneming toelaat, het voortduren van het beslag nodig maakt. Dat is bijvoorbeeld het geval wanneer het in beslag genomen voorwerp kan dienen om de waarheid aan de dag te brengen – ook in een zaak betreffende een ander dan de klager – of om wederrechtelijk verkregen voordeel aan te tonen. Voorts verzet het door artikel 94 Sv beschermde belang van strafvordering zich tegen teruggave indien niet hoogst onwaarschijnlijk is dat de strafrechter, later oordelend, de verbeurdverklaring of onttrekking aan het verkeer van het voorwerp zal bevelen, al dan niet naar aanleiding van een afzonderlijke vordering daartoe als bedoeld in artikel 36b lid 1 onder 4 Sr in verbinding met artikel 552f Sv.

De rechtbank heeft geoordeeld dat het belang van strafvordering zich niet verzet tegen de opheffing van het strafvorderlijk beslag op de onroerende zaken en het banktegoed, omdat niet is gebleken dat het beslag kan dienen tot het aan de dag brengen van de waarheid of het aantonen van wederrechtelijk verkregen voordeel en de rechtbank het hoogst onwaarschijnlijk acht dat de strafrechter, later oordelend, deze zaken verbeurd zal verklaren. Door in dit verband enkel te overwegen dat zulks onwaarschijnlijk is ‘gelet op wat in soortgelijke zaken wordt beslist’, heeft de rechtbank haar oordeel daaromtrent ontoereikend gemotiveerd.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden beschikking – voor zover aan zijn oordeel onderworpen –, maar uitsluitend wat betreft de op de voet van artikel 94 Sv onder [klaagster 1] gelegde

beslagen op de onroerende zaken aan de [a-straat 1] , [2] en [3] te [plaats] en op een geldbedrag van € 1.627,90, wijst de zaak terug naar de Rechtbank Oost-Brabant, zittingsplaats 's-Hertogenbosch, opdat de zaak in zoverre op het bestaande klaagschrift opnieuw wordt behandeld en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-12-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:3065

Zaaknummer: 16/05968

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en A.L.J. van Strien

Wetsartikelen: 94 Sv en 94a Sv

RECHTSPRAAK

Aanvraag tot herziening gegrond verklaard.

De aanvragen tot herziening zijn aan dit arrest gehecht en maken daarvan deel uit.

De aanvragen berusten op de stelling dat sprake is van een gegeven als bedoeld in artikel 457 lid 1 aanhef en onder c Sv. In de aanvragen wordt daartoe aangevoerd dat sprake is van een persoonsverwisseling.

Als grondslag voor een herziening kan, voor zover hier van belang, krachtens artikel 457 lid 1 aanhef en onder c Sv slechts dienen een door bescheiden gestaafd gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de rechter niet bekend was en dat het ernstige vermoeden wekt dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid hetzij tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, hetzij tot een ontslag van alle rechtsvervolging, hetzij tot de niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie, hetzij tot de toepassing van een minder zware strafbepaling.

Hetgeen door de advocaat-generaal in zijn conclusie is vermeld, geeft steun aan de stelling waarop de aanvragen berusten, te weten dat in de zaken die hebben geleid tot de uitspraken waarvan herziening is gevraagd sprake is geweest van een persoonsverwisseling.

Een en ander levert het ernstig vermoeden op dat de politierechter onderscheidenlijk de rechtbank, ware zij hiermee bekend geweest, de aanvrager van het hem ten laste gelegde zouden hebben vrijgesproken.

De Hoge Raad verklaart de aanvragen tot herziening gegrond en beveelt voor zover nodig de opschorting of schorsing van de tenuitvoerlegging van voormelde vonnissen en verwijst de zaken naar het Gerechtshof Amsterdam, opdat de zaken op de voet van artikel 472 lid 2 Sv opnieuw zullen worden berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-12-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:3066

Zaaknummer: 16/03957 16/03958

Rechters: J. de Hullu, A.J.A. van Dorst en A.L.J. van Strien

Advocaten: M. Berndszen

Wetsartikelen: 457 Sv

RECHTSPRAAK

Hoge Raad verklaart de aanvraag tot herziening niet-ontvankelijk.

De aanvraag tot herziening is aan dit arrest gehecht en maakt daarvan deel uit.

In de aanvraag wordt een beroep gedaan op de omstandigheid dat twee medeverdachten in hoger beroep zijn vrijgesproken.

Als grondslag voor een herziening kan, voor zover hier van belang, krachtens artikel 457 lid 1 aanhef en onder a Sv slechts dienen de omstandigheid dat bij onderscheidene arresten of vonnissen die onherroepelijk zijn geworden of bij verstek zijn gewezen, bewezenverklaringen zijn uitgesproken die niet overeen zijn te brengen.

De aanvraag, die ertoe strekt een beroep te doen op deze herzieningsgrond, kan niet slagen omdat zich hier niet voordoet het geval dat bij onderscheidene uitspraken bewezenverklaringen zijn uitgesproken die niet zijn overeen te brengen. Hieruit volgt dat de aanvraag niet kan worden ontvangen.

De Hoge Raad verklaart de aanvraag tot herziening niet-ontvankelijk.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-12-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:3063

Zaaknummer: 17/04135

Rechters: J. de Hullu, A.J.A. van Dorst en E.S.G.N.A.I. van de Griend

Advocaten: J. Schepers

Wetsartikelen: 457 Sv